ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਬਨਾਮ

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

(2010 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1115)

19 ਫਰਵਰੀ, 2019

[ਆਰ. ਭਾਨੂਮਤੀ ਅਤੇ ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 – ਐੱਸ.ਐੱਸ. 341, 302 r/w. 34 - ਹਥਿਆਰ ਐਕਟ - ਐੱਸ. 25(1A) r/w. s.27 - ਇਸਤਗਾਸਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ ਕਿ PW-2, PW-13 ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਰੋਕ ਲਿਆ (ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 4) - ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ। ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜਿਓਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ - ਪੀੜਤ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ - ਘਟਨਾ PW-2, 3 ਅਤੇ 13 ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ (ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 4) ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। 341, 302 r/w. 34 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 25(1A) r/w. ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ s.27 - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ - ਦੋਸ਼ੀ (ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3) ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਸਨ PW-2, 3 ਅਤੇ 13 - ਹੋਲਡ: ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2, 3 ਅਤੇ 13 ਨੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਮਾਮੂਲੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ - ਪੀਡਬਲਯੂ-2, 3 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸਾਧਾਰਨ ਅੰਤਰ ਸਨ ਜੋ ਆਮ ਕਾਰਨ ਹਨ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਜੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।

ਸਬੂਤ - ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਸੰਸਕਰਣ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਸਨ - ਫੜੇ ਗਏ: ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕੰਨ ਹਨ - ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੂਤ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਥਿਤ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ

ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹਿਲਾਦੇ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2, 3 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 – s.34 – ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ – ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ (ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 4) u/ss.341, 302/34 IPC – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਆਯੋਜਿਤ: ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 2 ਅਤੇ 3 ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਵੀ ਕਰਨਗੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਕੱਟਾ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 302 r/w s.34 ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਹੋਲਡ: 1. ਪੀਡਬਲਯੂਜ਼ 2, 3 ਅਤੇ 13 ਨੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਤਿੰਨੇਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ 'ਬੀ' ਵੱਲੋਂ ਪੀੜਤ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਣ, ਪੀੜਤ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਖਾਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰ. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ PWs 2, 3 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ। [ਪਰਾ 13] [554-ਸੀ-ਡੀ]

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਇੱਕ ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਤਲ ਸੀ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ PWs 2, 3 ਅਤੇ 13 ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਦਾਰਥਕ ਵਿਰੋਧਤਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਮੂਲੀ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ 'ਬੀ' ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਆਦਿ। ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਮਾਮੂਲੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਝਪਟਮਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਰੀ, ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿੱਥੇ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅੰਤਰ ਨਿਰੀਖਣ ਬਿਆਨ ਦੀਆਂ ਆਮ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਘਟਨਾ, ਜਿਸਦਾ

ਉਹ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਮਲੇ ਦੀ ਮੁੱਖ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਝਟਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਮਿੰਟ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਜਿਸ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 14] [554-E-H; 555-ਏ]

3. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, PW-2, PW-3 ਅਤੇ PW-13 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਕੇਵਲ ਆਮ ਅੰਤਰ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀਆਂ ਆਮ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। [ਪਰਾ 16] [555-F]

4. ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਗੋਲੀ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ 9 ਹੋਰ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-9-ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੀੜਤ ਦੀ ਪਿੱਠ ਅਤੇ ਬਾਂਹਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਥਿਆਰਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਹੋਣ। ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਰੋਧ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ 'ਬੀ' ਨੇ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ, ਅੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਵਾਦੀ ਹਨ। [ਪਾਰਾ 25, 26] [558-F-H; 559-ਏ-ਬੀ]

5. ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਥਿਤ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਸੰਗਤਤਾ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕੰਨ ਹਨ। PWs 2, 3 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 27] [559-E]

6. ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ: (i) ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ (ii) ਅਪਰਾਧ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 34

ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਸਾਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਚੇਤੰਨ ਦਿਮਾਗ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪੂਰਵ-ਵਿਵਸਥਿਤ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਵਿਵਸਥਿਤ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ। ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਪਰਾਧਿਕ ਐਕਟ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਨਤੀਜਾ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੁਰਮ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 33] [561-ਸੀ-ਈ]

7. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਦੋਸ਼ੀ 'ਬੀ' ਦੇ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਪੀੜਤ-ਮਰਤਕ ਭੱਜਿਆ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਖੱਬੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ। ਪੀੜਤ ਦੇ. ਇਹ ਵੀ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ 'ਬੀ' ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਸਾਂਝਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕਰਨਗੇ; ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਕੱਟੇ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਬੀ' ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰ. 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., 341 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 25(1ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 37 ਅਤੇ 38] [563-B-F]

ਅੱਪਾਭਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1988) ਸਪਲ. SCC 241; ਅੰਨਾਰੇਡੀ ਸਾਂਬਾਸਿਵਾ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2009) 12 SCC 546 : [2009] 6 SCR 755; ਰੰਮੀ ਉਰਫ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ. (1999) 8 SCC 649 : [1999] 3 Suppl. SCR 1; ਰਾਮਾਨੰਦ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਥ ਝਾਅ ਅਤੇ ਹੋਰ (2003) 12 SCC

606 ; ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਫੁੱਟੀ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਸਟੇਟ (2004) 11 SCC 305 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2017) 14 SCC 614 ; ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗੋਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (1988) 4 SCC 302 ; [1988] 2 ਸਪਲ. SCR 391; ਬਾਲੂ @ ਬਾਲਾ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਯੂਟੀ ਆਫ ਪਾਂਡੀਚਰੀ) (2016) 15 SCC 471 : [2015] 12 SCR 1096 ; ਧੰਨਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ. (1996) 10 SCC 79 : [1996] 4 Suppl. SCR 28 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(1988) ਸਪਲ. SCC 241 ਪੈਰਾ 15 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2009] 6 SCR 755 ਪੈਰਾ 16 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[1999] 3 ਸਪਲ. SCR 1 ਪੈਰਾ 16 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
(2017) 14 SCC 614 ਨੇ ਪੈਰਾ 19 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
(2003) 12 SCC 606 ਪੈਰਾ 26 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[1988] 2 ਸਪਲ. SCR 391 ਪੈਰਾ 26 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
(2004) 11 SCC 305 ਪੈਰਾ 34 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2015] 12 SCR 1096 ਪੈਰਾ 35 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
[1996] 4 ਸਪਲ. SCR 28 ਨੇ ਪੈਰਾ 35 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : 2010 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1115।

1999 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1124 ਵਿੱਚ ਜਬਲਪੁਰ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 26.08.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਨਾਲ

2010 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1116 ਅਤੇ 1119।

ਰਾਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਚੌਧਰੀ, ਅਬਦੁਲ ਕਰੀਮ ਅੰਸਾਰੀ, ਸ਼ਕੀਲ ਅਹਿਮਦ, ਕੁ. ਚਿਤਰਾਂਜਲੀ ਨੇਗੀ, ਆਫਤਾਬ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਸੰਜੇ ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰੂਪਮਾ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਬੀ.ਐਨ. ਦੂਬੇ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਕੁ. ਇੰਦਰਾ ਭਾਕਰ, ਸ. ਅਪਰਨਾ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਸੰਤਨੂ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਆਰ. ਬਨੂਮਤੀ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ 26.08.2008 ਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 341 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 4) ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, 302 ਅਤੇ 302 34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 25(1ਏ) ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਕੀਤੀ।

2. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 11.03.1998 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 5.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੋਹਨ ਮੇਹਤਰ ਸੰਤੋਸ਼ ਰਾਏ (PW-2) ਅਤੇ ਕਮਲ ਉਰਫ ਕਮਲੇਸ਼ (PW-13) ਦੇ ਨਾਲ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਲੋਨੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਐਡਵੋਕੇਟ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਗਲੀ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਰਤ ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਰਾਏ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2) ਦੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਹਨ ਮਹਿਤਰ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੋਹਨ ਮੇਹਤਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਿਆ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਭਰਤ ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਮੋਹਨ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਮੋਹਨ ਮੇਹਤਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਗਲੀ ਵੱਲ ਭੱਜਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਮੋਹਨ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਫਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਚੱਲ ਗਈ। ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਦਾ ਕੋਰਨੀਆ ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸੰਤੋਸ਼ ਰਾਏ (PW-2), ਦੇਵੇਂਦਰ ਰਾਏ (PW-3) ਅਤੇ ਕਮਲ @ ਕਮਲੇਸ਼ (PW-13) ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ।

3. ਮੁਖ਼ਬਰ ਸੰਤੋਸ਼ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਨੇ ਥਾਣਾ ਬੀਨਾ ਵਿਖੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 11.03.1998 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 06.00 ਵਜੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ.114/98 ਧਾਰਾ 13, 13, 551 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 294, 323, 302, 506B, 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2)(V) ਦੇ ਤਹਿਤ। ਡਾ: ਪੀ.ਕੇ. ਜੈਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ-9) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਮੇਹਤਰ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਤ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਗੋਲੀ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਦੇ ਕੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਇਬ ਸੀ। ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਗੰਨ ਪਾਊਡਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਡਾ: ਜੈਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ-9)

ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਤੂਸ ਤੋਂ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਖੋਪੜੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਦਿਮਾਗੀ ਕੇਂਦਰ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਿਲ ਅਤੇ ਸਾਹ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਅਲਮੀਰਾ ਦੇ ਥੱਲੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈਲਫ ਤੋਂ 0.315 ਬੋਰ ਦਾ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਿਸਤੌਲ ਨੂੰ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ, ਸਾਗਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਿਸਤੌਲ ਚਾਲੂ ਹਾਲਤ 'ਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਕਾਰਤੂਸ 'ਤੇ ਬੈਰਲ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਾਹਰ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬੈਰਲ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੈਚਿੰਗ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਤਫਤੀਸ਼ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 147, 148, 149, 341, 294, 323, 506ਬੀ, 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। (2)(V) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਸਾਗਰ, ਐਮ.ਪੀ.

5. ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਚੌਦਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ, ਬਾਬੂ ਲਾਲ (ਡੀਡਬਲਯੂ-1) ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ 11.03.1998 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 03:30 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਸਮਾਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

6. ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ:-

ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 147, 148, 506ਬੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2)(ਵੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਭਰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅੰਨ੍ਹੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨੰਬਰ

10/98 ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਟ ਹਨ: -

(i) ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ; ਅਤੇ

(ii) ਉਹ ਦੂਰੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਫਐਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਤੂਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੈਰਲ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਬੂ ਲਾਲ (ਡੀਡਬਲਯੂ-1) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਘਟਨਾ ਦੁਪਹਿਰ 3.30 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਤਲ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਬਾਬੂ ਲਾਲ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। DW-1). ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ 2, 3 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਏ 1) ਧਾਰਾ 341 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਧਾਰਾ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਧਾਰਾ 25(1ਏ)/27 ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ R.I. ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ 1,000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲਈ 1,000/- ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਲਵੀਰ (A2) ਭਾਵ ਸਿੰਘ (A3) ਭਰਤ ਸਿੰਘ (A5) ਧਾਰਾ 341 IPC ਧਾਰਾ 302/34 IPC ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ 1,000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ

8. ਸਾਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਲੈ ਕੇ, ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਸੰਤੋਸ਼ ਰਾਏ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2), ਦੇਵੇਂਦਰ ਰਾਏ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।) ਅਤੇ ਕਮਲ (PW-13) ਜੋ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਅਤੇ FSL ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ।

9. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਹੈ।

10. ਸੰਤੋਸ਼ ਰਾਏ (PW-2) ਅਤੇ ਕਮਲ (PW-13) ਜੋ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੇਵੇਂਦਰ ਰਾਏ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3)

ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 11.03.1998 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 5.30 ਵਜੇ ਉਹ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਅਤੇ ਕਮਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ-13) ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਰੋਕੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਮੋਹਨ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਭਰਤ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਲਾਠੀ ਦੇ ਵਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਲਾਠੀ-ਚਾਰਜ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਮਚ ਗਈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਗਲੀ ਵੱਲ ਭੱਜ ਗਿਆ। PW-2 ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਹਨ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਲਵੀਰ (A2) ਅਤੇ ਭਾਵ ਸਿੰਘ (A3) ਨੇ ਮੋਹਨ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਹਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਮੋਹਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠੇ PW-13 ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ PW-2 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

11. ਦੇਵੇਂਦਰ ਰਾਏ (PW-3) ਨੇ ਵੀ PW-2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਹੋਇਆ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਮੋਹਨ ਨੂੰ ਗਲੀ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੋਹਨ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਿਆ ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਭਰਤ ਵੱਲੋਂ ਲਾਠੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਝਟਕਾ ਉਸ ਦੀ ਕਮਰ 'ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੋਹਨ ਗਲੀ ਵੱਲ ਭੱਜਿਆ ਤਾਂ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਹਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਨਾਮ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ। ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਤੋਂ ਮੋਹਨ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। PW-3 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਦੇ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ PW-2 ਅਤੇ PW-13 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।

12. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੇਸ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਤਲ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਲਈ ਕੋਈ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਤਲ ਸੀ। ਸੰਤੋਸ਼ ਰਾਏ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਅਤੇ ਕਮਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ-13) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਮ 05.00 ਵਜੇ ਤੋਂ 06.00 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਹ ਝਾਂਸੀ ਫਾਟਕ ਜੋ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹੈ, ਕੋਲ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-13 ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਿੰਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ

ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 11.03.1998 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 6.00 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ FIR ਵਿੱਚ PW-2, PW-3 ਅਤੇ PW-13 ਦੇ ਨਾਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

13. ਪੀਡਬਲਯੂਜ਼ 2, 3 ਅਤੇ 13 ਨੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਤਿੰਨੇਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਭਰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ, ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ-2- ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ-3-ਭਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਖਾਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1-ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕਾਰਵਾਈ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ PWs 2, 3 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ।

14. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਇੱਕ ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਤਲ ਸੀ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ PWs 2, 3 ਅਤੇ 13 ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਦਾਰਥਕ ਵਿਰੋਧਤਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਮੂਲੀ ਹਨ, ਭਾਵ ਦੋਸ਼ੀ ਭਰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਜਿਸਮ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਜਿੱਥੋਂ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਹਨ ਆਦਿ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ। ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਮਾਮੂਲੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਝਪਟਮਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿੱਥੇ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀਆਂ ਆਮ ਗਲਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਮਲੇ ਦੀ ਮੁੱਖ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਝਟਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਮਿੰਟ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਜਿਸ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

15. ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਅੱਪਾਭਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ 1988 Supp SCC 241 ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

“13. ……. ਉਹ ਮਤਭੇਦ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀਆਂ ਆਮ ਤਰੁਟੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋਣ

ਵਾਲੀਆਂ ਅੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਭੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਤਜ਼ਰਬੇ ਨੂੰ ਮਦਦ ਲਈ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤਿਕਥਨੀ ਵਾਲੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੁੱਚੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਗਵਾਹ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਆਪਣੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ ……."

16. ਇਹ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅੰਨਾਰੈੱਡੀ ਸੰਬਾਸਿਵਾ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (2009) 12 ਐਸਸੀਸੀ 546 ਅਤੇ ਰੰਮੀ ਉਰਫ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ. (1999) 8 SCC 649. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੰਤੋਸ਼ ਰਾਏ (PW-2), ਦੇਵੇਂਦਰ ਰਾਏ (PW-3) ਅਤੇ ਕਮਲ (PW-13) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਕੇਵਲ ਆਮ ਅੰਤਰ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਨਿਰੀਖਣ ਦੀਆਂ ਸਧਾਰਣ ਗਲਤੀਆਂ ਜੋ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

17. ਦੇਵੇਂਦਰ ਰਾਏ (PW-3) ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਤਲ ਦੇ ਕੇਸ ਸਮੇਤ ਲਗਭਗ 10-15 ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ-2-ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-3 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਝੂਠਾ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। 3 ਜੋ ਅਸਲੀ ਭਰਾ ਹਨ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-3 ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। PW-3 ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 110 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। PW-3 ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ

ਹੈ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਦੇ ਨਾਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ।

18. ਜਵਾਬ: ਦਲੀਲ - ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੰਬਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ - ਕਾਲਮ ਨੰਬਰ 11, ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ - ਕੇਸ ਨੰਬਰ 10/98 ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਇਨਕੁਆਇਟ ਨੰਬਰ 10/98 ਜਦੋਂਕਿ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੰਬਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਜੋ ਪ੍ਰਿੰਟਿਡ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕਾਲਮ ਦੇ ਉਲਟ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੰਬਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੰਬਰ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ

19. ਐਫਆਈਆਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਿੰਟਿਡ ਫਾਰਮੈਟ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਲਮ ਨੰਬਰ 11 - "ਇਨਕਵੈਸਟ ਰਿਪੋਰਟ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਕਾਲਮ ਨੰਬਰ 11 ਵਿੱਚ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੰਬਰ 10/98 ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੰਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2017) 14 ਐਸਸੀਸੀ 614 ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ ਵੱਖਰੀ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਵੇਖਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਸੀ। ਪੂਰਵ-ਸਮਾਂ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਤਾਰੀਖ"। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐੱਸ.ਡੀ. ਖਾਨ (PW-14) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 174 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ 10/98 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। PW-2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੋਹਨ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਸੜਕ ਤੋਂ 20 A B C D E F G H 557 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਪਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਲਾਲੂ ਫੋਰਵੇਅ ਅਤੇ ਸਰਵੋਦਿਆ ਫੋਰਵੇ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਥਾਣੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ)

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 302, 506ਬੀ, 341, 294, 323, 34 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3(2) (ਵੀ) ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। , ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੰਬਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

20. ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ - 11.03.1998 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 05.30 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਲਈ, ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 114/98 ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ 06.00 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਰਾਧੇ ਸ਼ਿਆਮ (ਪੀਡਬਲਯੂ-10) ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 12.03.1998 ਨੂੰ ਜੇਐਮਐਫਸੀ, ਬੀਨਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਰੰਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾ ਭੇਜਣਾ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਾਮ 5.30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

21. ਪੁਨਰ: ਵਿਵਾਦ - ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸੰਗਤਤਾ - ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਹਨ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਅਤੇ 13 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਹਨ ਦੀ ਖੱਬੀ ਅੱਖ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ, ਡਾ: ਪੀ.ਕੇ. ਜੈਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ-9) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੋਰਨੀਆ ਅਤੇ ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਇਬ ਸੀ ਅਤੇ ਸੇਰੇਬੈਲਮ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਗੰਨ ਪਾਊਡਰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਖੋਪੜੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਕਾਰਟ੍ਰੀਜ ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਅਤੇ ਸਾਹ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਾ: ਜੈਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ-9) ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ 'ਤੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਗ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਗੰਨ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਾ. ਜੈਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਗੋਲੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਗੋਲੀ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਫੁੱਟ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

22. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਵੇਲੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 1-2 ਗਜ਼ ਦੂਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ

ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਹਨ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਦੂਰੀ ਬਾਰੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

23. ਬੇਸ਼ੱਕ, PW-2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ, ਉਹ ਮੋਹਨ ਤੋਂ 1-2 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ; ਪਰ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਅਤੇ 13 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹੱਥ ਫੜੇ ਹੋਏ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਗੋਲੀ ਮੋਹਨ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ। ਤਿੰਨੋਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੋਲੀ ਮੋਹਨ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਗੋਲੀ ਕਿਸ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ ਬਾਰੇ PW-2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

24. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਦੇ ਟ੍ਰੈਕ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਚਿਹਰਾ ਉੱਪਰ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਝਗੜੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਭੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਗੋਲੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਮੋਹਨ ਦੀ ਖੱਬੀ ਅੱਖ 'ਤੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

25. ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਗੋਲੀ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ 9 ਹੋਰ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ। ਮੋਹਨ ਦੀ ਖੱਬੀ ਬਾਂਹ, ਛਾਤੀ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ; ਸਿਰ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿਚ ਝੜਪ ਅਤੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮ ਅਤੇ ਠੋਡੀ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮ। ਡਾ. ਜੈਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ-9) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਿੱਠ ਅਤੇ ਬਾਂਹਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਥਿਆਰਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਹੋਣ। ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਰੋਧ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਭਰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੋਹਨ 'ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਲਾਠੀਆਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ,

ਇਸ ਲਈ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

26. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਵਾਦੀ ਹਨ। ਰਾਮਾਨੰਦ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਥ ਝਾਅ ਅਤੇ ਹੋਰ (2003) 12 SCC 606 ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

“17. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਅੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿਚਕਾਰ ਕਥਿਤ ਅੰਤਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਵਾਦੀ ਹਨ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਦ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਕੱਢਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗੋਪਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1988) 4 SCC 302, ਜਿੱਥੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸੁਤੰਤਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਸਮੇਤ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਲਈ ਇਕਲੌਤਾ ਟੱਚਸਟੋਨ।

27. ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕੰਨ ਹਨ। PWs 2, 3 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

28. ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ ਐਫਐਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਅਲਮੀਰਾ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸ਼ੈਲਫ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ (ਧਾਰਾ 'ਏ') ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰੋਂ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਬਰਾਮਦ-ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਆਈ.ਓ.ਐੱਸ.ਡੀ. ਖਾਨ (PW-14)।

29. Ext.-P30 FSL ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਸਤੌਲ (ਆਰਟੀਕਲ 'ਏ') ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਣੀ ਪਿਸਤੌਲ ਹੈ ਜੋ ਓਪਰੇਟਿਵ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਗੋਲੀ 'ਤੇ EB1 ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸੀ। ਐਫਐਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਮਾਹਰ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਾਰਤੂਸ ਉੱਤੇ ਮਿਲੇ ਬੈਰਲ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ

ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੈਚਿੰਗ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। FSL ਰਿਪੋਰਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:- “ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ A1 ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਪਿਸਤੌਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 0.315” ਬੋਰ ਦੇ ਕਾਰਤੂਸ ਨੂੰ ਫਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬੈਰਲ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਹਿੱਸੇ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਇਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਸੱਟ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ EB1 ਬੁਲੇਟ ਵਰਗਾ ਇੱਕ 0.315" ਬੋਰ ਦਾ ਕਾਰਟ੍ਰੀਜ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂਬੇ ਦੀ ਜੈਕਟ ਵਾਲਾ/ਨਰਮ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਰਲ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹਨ ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਚਿੰਗ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਏ1 ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਪਿਸਤੌਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਏ1 ਤੋਂ ਫਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਫਐਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸਸਟ-ਪੀ 30) ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਿਸਤੌਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਘਾਤਕ ਸੱਟਾਂ ਉਕਤ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ (ਆਰਟੀਕਲ 'ਏ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ') ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ-ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ।

30. ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ-ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਫ.ਐਸ.ਐਲ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਹਿਰ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਰਾਇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਗੋਲੀ ਦੇਸੀ ਬਣੀ ਪਿਸਤੌਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਪਿਸਤੌਲ। ਕਹੀ ਗਈ ਪਿਸਤੌਲ ਵਾਂਗ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੋਲੀ ਪਿਸਤੌਲ (ਧਾਰਾ 'ਏ') ਤੋਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ . ਐਫਐਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲੀ "ਇੱਕ ਫਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਕਾਪਰ ਕਾਰਟ੍ਰੀਜ/ਸਾਫਟ ਪੁਆਇੰਟ ਬੁਲੇਟ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਵਰਗਾ ਪਦਾਰਥ ਸੀ"। ਐਫਐਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਤੂਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਰਾਈਫਲਿੰਗ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਿਲੇ ਬੈਰਲ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੈਚਿੰਗ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। FSL ਰਿਪੋਰਟ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੈਰਲ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੈਚਿੰਗ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਰਾਏ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

31. ਅਗਲਾ ਨੁਕਤਾ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਮੋਹਨ ਦੇ.

32. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ:- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 2, 3 ਅਤੇ 13 ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਭਰਤ ਵੱਲੋਂ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਗਲੀ ਵੱਲ ਭੱਜਿਆ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2-ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ-3-ਭਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਭੱਜ ਕੇ ਮੋਹਨ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਮੋਹਨ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਫਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਭਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਵ ਸਿੰਘ ਨਿਹੱਥੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੋਹਨ ਗਲੀ ਵੱਲ ਭੱਜਿਆ ਤਾਂ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਮੋਹਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਭੱਜ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ।

33. ਧਾਰਾ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ: (i) ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ (ii) ਅਪਰਾਧ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਸਾਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਚੇਤੰਨ ਦਿਮਾਗ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪੂਰਵ-ਵਿਵਸਥਿਤ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਵਿਵਸਥਿਤ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ। ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਪਰਾਧਿਕ ਐਕਟ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਨਤੀਜਾ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੁਰਮ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

34. ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਫੁੱਟੀ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਏ.ਪੀ. (2004) 11 ਐਸਸੀਸੀ 305, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਤੋਂ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ:-

“12. ……. ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੇ ਉਸ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਅੰਜਾਮ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਇਰਾਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਕੇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਅਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ, ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਸਮਾਰੋਹ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਕੁਝ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੱਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਟ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਕੰਮ ਹਨ. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭੁੱਲ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਹੰਮਦ ਯੂਸਫ ਮੋਮਿਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1970) 1 SCC 696)” ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਬਾਲੂ @ ਬਾਲਾ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਯੂਟੀ ਆਫ ਪਾਂਡੀਚੇਰੀ) (2016) 15 SCC 471 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। .

35. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਆਓ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ ਕਿ ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 147 ਅਤੇ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧੰਨਾ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ. ਰਾਜ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। (1996) 10 ਐਸਸੀਸੀ 79, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ

302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.

36. ਕੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸਹੀ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ?

37. ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰੇਲਵੇ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਸ 'ਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਰਾਹੀਂ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ 2-3 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੇ ਘਰ ਨੇੜੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਹਨ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤਕਰਾਰ ਅਤੇ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ-2-ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ-3-ਭਵ ਸਿੰਘ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ-1-ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਸਲੀ ਭਰਾ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਭਰਤ ਵੱਲੋਂ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਮੋਹਨ ਭੱਜਿਆ ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਨ ਦੀ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਫੜ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਭਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਹਨ ਦੀ ਖੱਬੀ ਬਾਂਹ ਫੜ ਲਈ। ਇਹ ਵੀ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਭਰਤ ਮੋਹਨ ਦੇ ਭੱਜਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਸਾਂਝਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕਰਨਗੇ; ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕੱਟੇ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਵੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਭਰਤ ਨਾਲ ਮੋਹਨ ਦੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

38. ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 1 ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., 341 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 25(1ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2010 ਦੇ 1119 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਾਕੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰੇਗਾ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

39. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ.2-ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ.3-ਭਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 341 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। IPC ਅਤੇ ਧਾਰਾ 341 IPC ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ 2010 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ.1115 ਅਤੇ 2010 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ.1116 ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਖ਼ਾਰਜ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate